

Besvarelse af 10 dages forespørgsel om Dagtilbuddenes opgaver

27. januar 2023
Side 1 af 7

Magistratsafdelingen for Børn og Unge (MBU) har modtaget en 10 dages forespørgsel fra Katrine Vinter Nielsen (Enhedslisten) om dagtilbuddenes opgaver.

Nedenfor er angivet Børn og Unges svar på spørgsmålene.

Børn og Unge

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

1. Hvornår og hvorfor besluttede Aarhus byråd, at alle børn skulle sprogvurderes?

Alle børn, der formodes at have et sprogstøttebehov, skal jf. dagtilbudsloven sprogvurderes ved 3 år. I Aarhus Kommune blev det i 2015 besluttet, at det skulle være obligatorisk for dagtilbuddene at sprogvurdere alle børn ved 3 år. Beslutningen var en del af budgetprocessen i 2015 i forbindelse med indgåelse af budget 2016, der blev vedtaget i byrådet d. 7. oktober 2015.

Beslutningen er beskrevet i bilaget *Budgetbemærkninger Børn og Unge*: [Bemærkninger, takster, skattesats endelig budget 2016](#)

Her beskrives det, at mange af de børn der har sproglige vanskeligheder ikke findes, når sprogvurderingen er frivillig, hvilket var årsagen til beslutningen om at sprogvurdere alle 3-årige.

Dagtilbud

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 85 76 67

Direkte e-mail:
risl@aarhus.dk

Sag: EMN-2023-000965

Sagsbehandler:
Rikke Slot
Ellen Margrethe Bang
Louise Heltborg Budde

2. Hvorfra vidste/ved man, at mange børn med sprogstøttebehov ikke blev samlet op?

Baggrunden for beslutningen om at sprogvurdere alle 3-årige var, at opgørelserne fra sprogvurderingerne i 2014 viste, at det var svært for pædagogerne at foretage det indledende skøn, der afgjorde, om et barn skulle sprogvurderes (obligatorisk) eller blot skulle have tilbuddet om en sprogvurdering (frivilligt).

Resultaterne bekræftede det billede, man så på landsplan i en [undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut \(EVA\)](#):

Ifølge EVA og Syddansk Universitet har ca. 15 % af en årgang 3-årige med dansk som modersmål et sprogstøttebehov, det er dog svært at identificere dem alle, hvis der ikke foretages en sprogvurdering.

I Aarhus Kommune svarer 15 % med sprogstøttebehov til omkring 450 børn pr. årgang. Med den hidtidige praksis fandt man i Aarhus omkring 5 % - dvs. omkring en tredjedel af den formodede andel. I 2014 blev der fundet 158 børn med et sprogstøttebehov, og ud af dem blev 91 fundet ved en frivillig sprogvurdering, dvs. hvor man som udgangspunkt ikke har forventet, at barnet havde sprogstøttebehov.

Pointen er, at det selv for kompetent og opmærksomt pædagogisk personale kan være vanskeligt at opdage nogle former for sproglige udfordringer hos børn. Det er sprogvurderingen et godt redskab til, og derfor blev det besluttet at gøre sprogvurderingen obligatorisk for alle 3-årige.

27. januar 2023
Side 2 af 7

3. Er det blevet evalueret?

a. *hvis ja - af hvem og hvordan?*

I foråret 2022 offentliggjorde Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed en analyse af, hvor mange børn, der var sprogligt udfordrede efter endt dagtilbud: [Analyse af andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud](#).

Analysen viste, at kommuner der sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen, havde en lavere andel børn med sproglige udfordringer ved skolestart, når man sammenlignede med kommuner, hvor kun nogle af børnene blev sprogvurderet ved 3 år. Sammenhængen var signifikant, også når der var taget højde for forskellene i kommunernes børnesammensætning.

Resultaterne understøtter, at det har værdi at sprogvurdere alle børn ved 3 år. Det skal dog understreges, at det ikke er sprogvurderingen, der gør forskellen, men at resultaterne bliver brugt til målrettet pædagogisk arbejde med børnenes sproglige udvikling.

Rapporten konkluderer også, at "jo mere den kommunale forvaltning understøtter dagtilbuddenes arbejde med børns sprogudvikling, jo lavere en andel børn er sprogligt udfordret på talesprog efter endt dagtilbud".

b. *Hvad er effekten af dette sprogvurderingsarbejde?*

Forskning viser, at den tidlige sproglige udvikling hos børn har stor betydning også på længere sigt. Sprogvurderingen giver det pædagogiske personale viden om både det enkelte barn og om børnegruppen. Den viden får værdi, når den bruges som afsæt for at skabe stærke pædagogiske læringsmiljøer for alle børn.

Effekten af sprogvurderingsarbejdet er en øget systematik og et øget fokus på børnenes sproglige udvikling i dagtilbud, se også svaret for 3 a.

c. *Hvad er blevet mærkbar bedre, - og skyldes det udelukkende indsatsen på det sproglige eller er der andre ting der har indflydelse?*

Der er generelt i dagtilbuddene en øget opmærksomhed på børns sproglige udvikling. Det skyldes ikke sprogvurderingerne alene, men også arbejdet i dagtilbuddene med den styrkede pædagogiske læreplan, der blandt andet har fokus på at skabe gode sproglige læringsmiljøer for alle børn.

Samtidig har arbejdet med stærkere læringsfællesskaber givet en bedre forståelse af brugen af data (i bred forstand) som afsæt for og kvalificering af pædagogisk praksis. (Se også svar på spørgsmål 5 og 7).

27. januar 2023
Side 3 af 7

4. Hvilke sprogvurderingsredskaber bruges - er der tale om samme eller lignende redskaber, som Danielle omtaler?

Artiklen fra Information, som der henvises til i Enhedslistens forespørgsel, har fokus på sprogvurderingsredskabet *SprogTrappen*. I Aarhus Kommune anvendes redskabet *Sprogvurdering 3-6 år* til 3-årsvurderingen.

Vedr. Sprogvurdering 3-6 år

Sprogvurdering 3-6 år er det materiale, som Børne og Undervisningsministeriet har fået udviklet til formålet. Redskabet anvendes af ca. 61 kommuner. Redskabet til sprogvurdering er udviklet af forskere fra TrygFondens Børneforskningscenter, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet samt internationale forskere.

Det redskab, der anvendes i dag, er en revideret udgave af det oprindelige redskab, som blev udviklet til brug i forbindelse med de lovpligtige sprogvurderinger. Den seneste revidering blev foretaget i 2019 af TrygFondens Børneforskningscenter for Børne- og Undervisningsministeriet.

Vedr. SprogTrappen

SprogTrappen er udviklet af Børnesprogsforsker, ph.d. og lektor, Pia Thomsen. Redskabet bruges ikke systematisk i Aarhus Kommune, men det har været afprøvet af 6 dagtilbud i Aarhus Kommune i perioden fra november 2020 til medio 2022. Opsamling herpå viste et positivt udbytte af redskabet, bl.a. med henvisning til, at det er med til at understøtte den løbende evalueringkultur, fordi det gennem data bidrager til øget refleksion, hvilket igen medvirker til at øge kvaliteten i de sproglige læringsmiljøer.

SprogTrappen har i afprøvningsperioden været tilgængeligt, så alle dagtilbud kunne tilgå det. Det ses i den forbindelse, at flere afdelinger, som ikke var en del af afprøvningen, selv har valgt at tage det i brug.

Pr. 1. januar 2023 er SprogTrappen ikke længere tilgængelig pga. økonomiske prioriteringer.

Dagtilbuddene har desuden adgang til redskabet [Før-sprog 0-2](#), som via observation kan give konkrete data og et fælles fagligt blik på sproglig udvikling hos de yngste børn. Det er udviklet af Børn og Unge på anmodning fra dagtilbuddene og et ønske om mere viden af børnenes tidlige sproglige udvikling. På baggrund af en rådmandsbeslutning er materialet gjort tilgængeligt for dagtilbud, som ønsker at anvende det. Vi oplever en stigende interesse for at bruge materialet.

27. januar 2023
Side 4 af 7

5. Hvordan er vurderingen af disse? (og af hvem?)

Sprogvurdering 3-6 er et af de materialer, der gennemgås i Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) meget omfattende og grundige udgivelse om måleredskaber i dagtilbud.

Sprogvurdering 3-6 er det redskab til sprogvurdering, der samlet set vurderes bedst ift. gennemsigtighed, pålidelighed og gyldighed: [Måleredskaber i dagtilbud. 2. samlede udgave, november 2021](#)

6. Oplever pædagogerne dem som relevante værktøj i deres hverdag?

Sprogvurderingsredskaberne opleves generelt som relevante i den pædagogiske praksis. Data fra resultater af Sprogvurdering 3-6 anvendes til at sikre, at tilrettelæggelsen af læringsmiljøet understøtter det, som børnene faktisk har brug for. Resultatet af en vurdering danner grundlag for at beslutte fokus i sproglige handleplaner. Samtidig bruges sprogvurderingerne som et element i forældresamarbejdet om barnets sproglige udvikling.

Vurderingsdata bruges som led i at opfylde dagtilbudslovens bestemmelser, bl.a. den styrkede pædagogiske læreplan og kravet om en løbende dokumentations- og evalueringskultur. Dagtilbuddene skal foretage løbende opfølgning på, at børnenes sproglige udvikling går i den rigtige retning og dermed om man yder en passende indsats – gennem refleksion over relevant data/dokumentation.

Personale og ledelse oplever, at det er relevant at have redskaber at læne sig op ad i den faglige vurdering, både når de skal prioritere, hvad de sætter i værk, og når de følger op. I samarbejder på stuen og mellem personale og sprogvejledere anvendes data som afsæt i reflekterende processer i Stærkere Læringsfællesskaber. Flere redskaber har været efterspurgt og tilvælges frivilligt (se svar på spørgsmål 5 ovenfor).

7. Hvor tidskrævende er de?

EVA opgør i oversigten jf. punkt 5 tidsforbruget til Sprogvurdering 3-6 til 15-30 min pr barn. Som opfølgning på sprogvurderingen skal det enkelte barn jf. dagtilbudsloven have den sprogstimulering, som det har behov for. Sprogstimuleringen skal blandt andet tilrettelægges med afsæt i de udfordringer og ressourcer, som sprogvurderingen af barnet har vist.

I Aarhus Kommune er der udmeldt ressourcer til sprogvurderingen. Midlerne til 3-års sprogvurderingen er indeholdt i beløbet pr. barn indskrevet i dagtilbud, hvor der i 2021 er afsat ca. 300 kr. pr. børnehavebarn til sprogvurdering. Tildelingen sker pr. børnehavebarn pr. år, hvilket betyder, at der reelt udmøntes 900 kr. pr. 3-års sprogvurdering.

27. januar 2023
Side 5 af 7

8. Hvad dækker "løbende" over?

Når der i svaret til den tidligere 10-dagesforespørgsel står, at sprogvurderingen foregår løbende, refereres der til, at sprogvurderingen ikke foregår på et fast tidspunkt på året. Årsagen er, at sprogvurderingen foretages, når der er børn i afdelingen/dagtilbuddet, der er mellem de 2 år og 10 mdr. og 3 år og 4. mdr., hvor sprogvurderingen skal foretages. Derfor foregår det løbende.

9. Hvor tidskrævende er det at udarbejde dialoghjulet?

Dialoghjulet er en del af forberedelsen til samtaler med forældre. Selve udfyldelsen af dialoghjulet tager cirka 20 minutter. Dialoghjulet anvendes tre gange i løbet af et barns tid i dagtilbuddet. Det varierer mellem dagtilbuddene, hvordan man anvender dialoghjulet, og hvor meget tid man afsætter til forberedelse af samtalen med forældre.

I forbindelse med beslutning om ny ramme for kvalitetsrapporter i august 2019 foreslog rådmænd Thomas Medom, at dialoghjulet fremover skulle være frivilligt for dagtilbud at anvende. Det var der ikke flertal for i byrådet.

I samme omfang udtrykte dagtilbuddene et ønske om at have et fælles materiale til understøttelse i samarbejdet med forældrene om børnenes trivsel og udvikling. Dagtilbudslederne pegede på værdien af et fælles sprog og et ensartet udgangspunkt tværs af byen. Det blev i den forbindelse besluttet at forny dialoghjulet.

Børn og Unge har indgået et samarbejde med Rambøll om udviklingen af dialoghjulet. Det er forventningen, at den nye udgave af dialoghjulet er klar til dagtilbuddene i august 2023. Den nye version af dialoghjulet har en mere ressourceorienteret tilgang til barnets udvikling, der hele tiden vurderes i sammenhæng til relationerne, omgivelserne og de pædagogiske læringsmiljøer.

10. Er dialoghjulet og overgangsmaterialet blevet evalueret?

Dialoghjulet er ikke evalueret, men Rambøll som ejer redskabet, justerer løbende i henhold til tilbagemeldinger fra kommunerne.

27. januar 2023
Side 6 af 7

Byrådet besluttede i april 2020, at alle dagtilbud og skoler skal anvende et fælles materiale til samarbejdet om overgange. På grund af corona er processen i forhold til udvikling og implementering af overgangsmaterialet blevet udskudt. Overgangsmaterialet er således ikke taget i anvendelse endnu. Det er forventningen, at det vil kunne anvendes af alle dagtilbud og skoler fra skoleåret 2023/2024.

Formålet med overgangsmaterialet er at styrke sammenhængen i barnets liv ved at skabe en ensartet praksis på tværs af byens dagtilbud og skoler, så skoler har relevant information om alle børn, der skal starte i skole. Formålet med overgangsmaterialet er også forenkle dagtilbuddene og skolernes samarbejde om overgangen.

Der vil blive fulgt op på, om overgangsmaterialet bidrager med den tiltænkte værdi.

11. Hvis en pædagog skal have et barn henvist til PPR, hvilken dokumentation er så påkrævet og hvorfor?

Hvis en pædagog vurderer, at et barn skal indstilles til PPR, skal der som det første afholdes et trivselsmøde. Hvis en indstilling til PPR her vurderes relevant, udfyldes skemaet "Indstilling til Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)". Skemaet tilgås fra AarhusIntra.

I skemaet beskrives barnet og de børnefællesskaber, det indgår i, og der vedlægges referat af trivselsmøde og eventuelle handleplaner. Skema og dokumentation giver på den måde afsæt for at vurdere, hvilke tiltag, der er relevante for det pågældende barns trivsel og udvikling.

12. Kunne man i forbindelse med frihedsforsøgene for skolerne også skabe frihedsforsøg for daginstitutionerne på dette område?

Aarhus Kommune har på baggrund af en prioritering ved Magistraten, ansøgt om at blive frikommune eller indgå en velfærdaftale på områderne; beskæftigelse, folkeskole og ældre.

Det er kun muligt at indgå velfærdsaftale på ét område ad gangen.

27. januar 2023
Side 7 af 7

Dialoghjul og overgangsmateriale er byrådsbesluttede indsatser, som byrådet kan beslutte at afskaffe.

Med venlig hilsen

Thomas Medom

/

Tanja Nyborg